Чурапчыга күн тахсар!

САҢА ОЛОХ

Чурапчы улууһун хаһыата

ХАҺЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫНЬЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

2009 сыл Муус устар 16 күнэ чэппиэр № 46 (9974)

Саҥа тутуу

БИИР КҮН – ИККИ ДЬИЭ МАЛААҺЫНА

Муус устар 10 күнүгэр Чурапчы сэлиэннэтиигэр кэрэ-бэлиэ, үөрүүлээх күн буолан ааста. Бу күн киин бөһүөлэккэ киириигэ көстүүлээх сиргэ турар почта дьиэтиигэр сэрэстэһэ саҥа тутуллубут "Алмаазэргиэнбакан" Аллараа Бэстээхтээҕи филиальын Чурапчытаабы эбии офиһын уонна Мурун-Тыымпыйаҕа үөрэтэр-производственнай үлэлэтэр комбинат саҥа дьиэлэрэ үлэҕэ киириилэрин үөрүүлээхтик бэлиэтээһинэ сиэрэ-туома буолла. Калин кэмнэ саҥа тутуллан үлэҕэ киллэриллэр дьиэлэр ис-тас өттүлэрэ туспаҕайдара, барыы өттүнэн табыгастаахтык быланнаһан онгоһуллаллара сэлиэнньэ көстүүтүн туспараллар. Саҥа тутуулар икки-киэн таас вариантынан тутуллубуттар, олус туспаҕайдар.

П.П. Артамонов, А.С. Миронов, И.Н. Аммосов

Акционернай коммерческай "Алмаазэргиэнбакан" 1993 сыллаахха тэриллибита. Үлэтин далааһына сыллата кэҥээн, саҥаны-баһыҥы утумнаахтык олоххо киллэрэн Россияҕа бастыҥтар ахсааннарыгар киирдэ. Бааи 6 филиаллаах, элбэх эбии офистаах. Аллараа Бэстээхтээҕи филиальын Чурапчытаабы эбии офиһа 2006 сыл ыам ыйын 26 күнүгэр аһыллыбыта. Саҥа дьиэ сваята 2006 сыл от ыйын 17 күнүгэр түһэриллибитэ. Баарасуода 8 ый иһинэн Егор Васильевич Бурцев салайаччылаах "Альфастрой" обществоҕо уонна генеральнай бэдэрэктэччит "Биллер" ХЭТ бу дьиэни тутан олоххо киллэрдилэр.

Дьиэни аһыы сиэрилэр-туомнар Саха Республикатын культуратын үтүөлээх үлэһитэ А.Д.Аммосов сахалыы сиэринэн-туомунан аал уоту оттон саламаатынан, арыыдаах алаадьынан айах тутта, алтыс тылы аналта. Саҥа дьиэ күлүүһүн "Биллер" ХЭТ генеральнай директора Н.Е.Борисов офис директора Г. И. Филипповаҕа алтыс тыаһын ортотутар туттарда. Дьиэгэ киэргэр лизингэни "Алмаазэргиэнбакан" бырабылыанньатын председателэ А.С.Миронов, республикатааҕы Инвестиционнай компания генеральнай директорун солбуйааччы И.Н.Аммосов, улуус баһылыгын тыа хаһаайыстыбатыгар солбуйааччыта П.П. Артамонов кыргыдыллар.

Сиэркилэлэри күлүмүрдэбит ис барааннаах дьиэгэ киирэн бараннар салгыы тыл А.С.Мироновка бэриллибэт. Киэн Саха Республикатын Государственнай Мунньаҕын (Ил Түмэн) депутата, 2007 сыл түмүгүнэн Россия бастыҥ банкирын аатын ылбыта. Бэйэтин этиитигэр бырабылыанньа аатыттан тутуу олоххо киирбитигэр иэмэ, тэрэх буолбут улуус салалтатыгар, тутаччыларга махтанна, баан Чурапчытаабы офиһа тыа сиригэр олохтоохторго уп-харчы өттүнэн биэс туруктаналларыгар улахан оруолламмыт буоларыгар эрэлгэ биллэрдэ. И.Н.Аммосов кэнниккэ үс сылга улууска баан сиэтиэхтэрэ киллэрэллэ, үбү-харчыны туһаныыга, эргитиигэ түс сыалламмах үлэ ыытыллан кэлбитин бэлиэтээтэ. Улуус дьаһалтатын баһылыгын солбуйааччы П.П.Артамонов, Г.И.Филиппова саҥа дьиэ үлэҕэ киирбитинэн эҕэрдэлэрин, махталларын тиэртилэр. Тутуу ыытыллыытыгар улахан ыллаттарын киллэрбит дьоҥҥо, тутааччыларга наҕараадалар туттарыллыннылар.

Эмиэ бу күн Чурапчытаабы үөрэтэр-производственнай комбинат аһыллыытын үөрүүлээх түмсүүтэ буолла. Комбинат урукку промкомбинат базатыгар тутуллубут. Аан бастаан итиигэ 1940 сыллаахха "Кыһыл үлэ" промартыал аһыллыбыта. 1966 сыллаахха Чурапчытаабы промкомбинат, 1974 сыллаахха маһы тангастыыр комбинат, 2003 сыллаахха үөрэтэр-производственнай мастарыскай, 2008 сылтан үөрэтэр-производственнай комбинат буолбута.

Саҥа объект Саха Республикатын Правительствотун, Саха Республикатын Үөрэҕэ министерствотун, Чурапчы улууһун дьаһалтатын көдүлээһинэнэн, өбөҕүнүнэн тутуллубут. Сакаасчытынан Чурапчытаабы капитальнай тутуута управлениета, бодэрэктэччитинэн "Агрострой XXI үйэ" ААО буолбуттар.

Е.Н. Пермяков, Г.Г. Монастырев

Үөрүүлээх дьаһал дьиэгэ киирэн лизингэни быһыыттан саҕаланна. Лизингэни улуус дьаһалтатын баһылыгын тутуурга солбуйааччы А.М.Кириллин, Чурапчы нэһилиэгэ баһылыга И.И.Окоемшников, улууспаабы үөрэх управлениетын начаалынньа В.Н.Корзин быстылар. Комбинат директора Г.Г.Монастырев сахалыы сиэринэн аал уоту оттон арыылах алаадьынан, уостаах кымыһынан айах тутта.

Улуус дьаһалтатын аатыттан тыл эппит А.М.Кириллин бу тутуу үс сыл устата ыытыллыбытын, хаачыстыбата үчүгэйин бэлиэтээтэ. Бадарааҥчытиинэн буолбут төрилтэ салайааччыта Е.Н.Пермяков комбинат саҥа дьиэтэ үйэлээх буоларыгар баҕарда, сахаһыы ыллыыны кэҥэтэн Чурапчы улууһуттан эрэ буолбакка, Үөрэх министерствотуттан, атын улуустартан ыларга сүбэлээтэ. Өр кэмнэ промкомбинат директорынан үлэлээбит үлэ ветерана, А.П.Листиков саҥа дьиэ хиэнтин-куоҥун хайдаата, станоктар туспубуттарын, мэҥэни онторуу технологията сайдыбытын бэлиэтээтэ, саҥалыы тыыныһан таһаарыылаахтык үлэлиирэ ыҥырда. Объект символическай күлүүһэ комбинат директорыгар Г.Г.Монастыревка туттарыллыбыта. Чурапчы нэһилиэгин баһылыга И.И.Окоемшников бу күн киин сэлиэннэ историятыгар биир бэлэҕ күн буоларын, икки саҥа объект киллэриллибитин бэлиэтээтэ, тутааччыларга махтанна. Бастыҥ үлэһиттэргэ, тутууну ыытыыга таһаарыылаахтык үлэлэспиттэргэ наҕараадалар туттарыллыннылар.

Салгыы саҥа комбинат онгорбут мэҥэлэригэр быыстапкатын көрдөрүүлэр, станоктар хайдах үлэлиилэригэр бэлэмнэнэрдилэр.

Чурапчыбыт сайдыытыгар улахан суолталаах бу икки төрилтэ саҥа дьиэлэрэ үйэлээх, сылаас эрэнниккэ, дьоҥҥо-сэргэҕэ туһалаах буолуохтуннар.

Алексей СЛЕПЦОВ.

Кыһыны атаарыы

СААҺЫ КӨРСӨ СЭРГЭХ ДЬАҺАЛ

Чөл туруктаах олоҕу пропагандалыыр, дьон-сэргэ сыныналаҥын тэрийэр сыалтан сыллата үтэскэ кубулуйбут "Кыһыны атаарыы" норуот күүлэйэ муус устар 5 күнүгэр "Айылаан" Сыныналаҥ киинин иннигэр олус тэрээһиннээхтик буолан ааста. Ити күнү уруйдаабыттыы сылаас чаҕылхай күнэнэх буолан кыра оҕотуттан, кырдьаҕаһыгар тиийэ дьон тоҕуоруһа муҥнаммат.

Кыһыны атаарыы үөрүүлээх тэрээһинин "Айылаан" Сыныналаҥ киинин директора Иван Бушков иилээн-саҕалаан ыытта. Чурапчы нэһилиэгин дьаһалтатын баһылыга Иван Окоемшников мустубут дьонун-сэргэтин сандал саас кэлбитинэн эрэллээн туран, иннинэ өттүгэр ыытыллар анал тэрээһиннэргэ эмиэ бу курдук түмсүүлээх буолаллыырыгар баҕарда.

Саха дьонун сиэринэн кыра кыһыммытын "Дьиһэгэй алгыһынан" атаардыбыт. Сиэри-туому "Айылаан" СК спецсалаһа Леонид Анисимов дьоҥҥо тиэйиитэ пына ыытыта олус сэргэхситтэ. Дьоро күмүгүн "Улыйка" уһуйаан 5 саастаах зитиллэччилэрэ, "Хотугу сулус" региональнай конкурс II-с степеннээх лауреаттара Дарина Пономарева, Алена Захарова олус долгутуулаах "Ийэ" диэн нарын ырыаларa, "Дьиэрэйгэй" ор үнкүү ансаамбылын анньыллыы үнүгүлэрэ, Пелагея Баишева, Майа Захарова, Сеня Степанов кэрэ куолаһтара эҥэргэттилэр. Салгыы бииргэн-бииргэ ааас күрэхтэһиилэр дьон болҕомтотун тардылар.

Ол курдук, остуолга төбөтүттэн бириэстээх хаатыҥналары ылар күрэххэ 12 киһи кыттыбыттыын Алексей Брылгалов эрэйиннэ хоруоһаны ылар чиэскэ тиксэ. Николай Максимов электродрель ылан үөрүүгэ үҥсээтэ.

ТОС-тарынан ыытыллыбыт мини-футболга 6 ТОС хамаандата кыттыбыттыын бастакы миэстэни "Молодежнай" ТОС ылан кэһэ сылдьар кубок, бастакы степеннээх дипломнаах буолла. Иккис миэстэни "Интернат" ТОС ылла. Үһүс миэстэ "Мурун-Тыымпыйа" буолла.

Оҕолорго аналлаах "Көрдөөх стартар" күрэххэ биэстэн эһиилээх 4 хамаанда кыттынна. Манна "Ньургуһун" хамаанда бастаан улахан төрт бирэккэ тиксиэ. Сотовай телефуону ыраах бараҕыыга 30 киһи кыттыбыттыын Николай Матвеев нэлэйан, саҥа сотовай телефон хаһаайыныынан буолла. Массыынаны сойуурга 8 киһи кыттыыны ылыбыттыын УАЗ-микроавтобуһу Алексей Попов тэҥнээбэн булбата.

Тэриллэлэр икки ардыларынааҕы дьахталларга аналлаах "Весна-краса" күрэххэ кыттааччылар эрэ-дэмэ буоланнар, дьүүллүүр сүбэ уустуктары ыарыстэ. Кыттааччылар биирдэн биир эрэккэс көстүүмнэри, талааннарын көрдөрүүлэр, бойдэрэ боламнаһыттан биэзэмнээх бүлүүдэлэрэн көмүскэтиллэр. Бастакы миэстэни "Улыйка" уһуйаан ааттыыбыт, дьон болҕототун тарыыт кэрэ көстүүмнээх, уустук бүлүүдэлээх, куучча народнай үнкүүтүн биирэ улаатыр коллегаларын кытта толорон Галина Халиева ылла. Индивидуальнай предприниматель Иннокентий Новгородов кыра дистанциялаах массыынаҕа автотрепнан биримэҕэ күрэххэ аттракцион ыытан оҕолорго умсуллубат үөрүүнү бэлэхтээтэ.

Нэһилиэгиттэн иннигэр ыытыллыбыт күүлэй тэрээһиннэригэр кыттыыны ылбыт төрилтэлэргэ, бииргэллэрэ дьоҥҥо махталбытын биллэрэбит.

Т.К.КОЗЛОВА,
Чурапчы нэһилиэгин ветераннарга спецсалаһа.

Хаартыскаҕа: "Весна-краса" кыраҕ тэрээһиттэрэ.

"Чурапчы" совхоз тэриллибитэ 30 сыла

Муус устар 4 күнүгэр "Чурапчы" совхоз киин уһаайбатыгар Уһун Күөлгэ (Сылаҥга) совхоз тэриллибитэ 30 сыллаах үбүлүөйүгэр муһуннубут.

Саҥа тэриллибит совхозка директорынан И.Н.Аммосов анаан кэлбитэ, сааһа 28 эрэ этэ. Бэйэтин тула анал үрдүк үөрэхтээх тыа хаһаайыстыбатын специалистарын түмүүтэ. Совхоз территориятыгар олорор сэрии, тыыл, үлэ ветераннара, государственнай тэриллэр, кэһилиэк салайааччылара совхоз элэр салалтатын сэмээрэ, биһирии, сэргэхсийэн көрсүбүттэрэ, хара маҥнайгыттан сүбэ, көмө буолбуттара. Совхоз тэриллибит 1978 сыла сүрдээх кураан этэ, онон производственнай былааннары толорууга ыарахаттар үгүс этилэр. Партком секретарынан М.С.Леонтьева, профком председателинэн Б.П.Баишев талыллыбыттара. Совхоз салалтата хара маҥнайгыттан түмсүүлээхтик, биир хайысханы тутуһан үлэлээбитэ. Үлэҕэ цеховой салайыныы киллэриллибитэ. Сүөһү аһылыгын бэлэмнээһинигэр кылаабынай зоотехник С.И.Яковлев начальниктаах, тиэйэр-таһар үлэҕэ автомеханик Н.Г.Пудов салалталаах совхоз массыыналарын киинэкэн биир сиргэ сааллар автопарк тэриллибитэ. Автоматизированнай салалтаны олохтуурга Н.А.Никитин старшайдаах диспетчерскэй пуун үлэҕэ киирбитэ. Совхоз 10 сыллаах экономическай сайдыытын былаана бигэргэтиллэн тутуу күүскэ ыытыллыбыта. Прорабтарынан Сибиряков, И.В.Башарин үлэлээбиттэрэ. Бааһынатттан үрдүк үүнүүнү ылыыга, ходуһа кырсын тупсарыы оту ыһан үүннэрэргэ тустаах лугомелиоративнай этэрээт тэриллибитэ. Элбэх үлэ дьон олорор-үлэлиир усулуобуйатын тупсарыыга ыытыллыбыта. Социалистическай куоталаһыыны тэрийии кэлүүһэ үрдээбитэ, промышленнай тэрилтэлэри кытары шефтээһин кэҥээбитэ. Ыччат орто үөрэх кэнниттэн производствоҕа тахсыытыгар, оскуола оҕолоругар үлэ-сыһыаланааһыҥҥа ... тэрийии кэҥээбитэ.

ҮБҮЛҮӨЙДЭЭХ ДЬОРО КҮНҤЭ

Сүөһү боруодатын тупсарыыга искусственнай сиэмэлээһин күүскэ, кэлүүстээхтик киллэриллибитэ, рабочайдар ааҕан-суоттаан үлэлээһиннэрэ ситиһиллибитэ. Дьэ кырдьык коллективнай бодоруоска киэҥникээхтик киирбитэ, кэлин совхоз үс отделениета барыта коллективнай бодоруоска киирбиттэрэ. Совхоз араас күрэхтэһиилэргэ 9 знамяны тутан олорбута, Саха АССР Верховнай Советын Президиумун Бочуоттаах грамоталарынан, Бүтүн Союзтааҕы күрэхтэһии дипломнарынан наҕараадаламмыта, элбэх бастыҥ маяк үлэһиттэр тахсыбыттара.

Совхоз 30 сыллаах үбүлүөйүгэр 200-чэкэ үлэһит муһуннубут. Совхозка үлэлээбит директордар И.Н.Аммосов, Н.Г.Михайлов, Г.В.Смирников, совхоз бастакы кылаабынай агронома Р.Р.Степанов, СР Экономикатын министрин солбуйааччы, урукку Арыылаах отделениетын управляющайа Н.Н.Попов салайааччылаах Дьокуускайтан урут "Чурапчы" совхозка үлэлии сылдьыбыт специалистар делегациялара, совхоз администрациятыгар үлэлээбит специалистар атын да араас сирдэртэн кэлбиттэр. Истиҥ көрсүһүү, элбэх кэпсэтии, кэпсэтии, үөрүү-көтүү күөдьүйдэ.

Үбүлүөй аһыллыытыгар Сылаҥ орто оскуолатын кыыс сиригэ аатырбыт "Алиса" ансамблын ырыаһыттара, үҥкүүһүттэр кэргэттилэр. Совхоз үлэлээн-хамсаан кэлбит киһи, ситиһиилэрин туһунан бастакы директор И.Н.Аммосов дакылаат оҥордо. Үөрүүлээх дьаһалга мустубуттары истиҥ-эйэҕэс тылларынан улууc баһылыга С.И.Яковлев, республика Экономикатын министрин солбуйааччы Н.Н.Попов, урукку Субурууский аатынан совхоз директора А.В.Ефремов эҕэрдэлээтилэр.

Үлэлэрин туһугар үлэни өрө тутуут, совхоз араас салаатын үлэһиттэрэ үөрүүлээх үбүлүөйгэ араас наҕараадалары туттулар, уруй-айхал, махтал, алгыс тыллары өссө төгүл иһиттилэр, үөрдүлэр-көттүлэр. "Саха Республикатын тыатын хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ" ааты И.Н.Барашков ылла, "Саха Республикатын суолун хаһаайыстыбатын Бочуоттаах үлэһитэ" аата аатырбыт тракторист С.Н.Макаровка иҥэрилиннэ. Саха Республикатын Правительствотын Бочуотунай грамотатын, кыһыл көмүс чаһыны П.Д.Барашков, И.Н.Друзьянов туттулар. Совхоз, оройуон чемпиона ыаныыһыта, уруһуйдьута, норуот маастара М.И.Иванов "Чурапчы улууһун Бочуоттаах гражданина" үрдүк аатын ылла. Ыанньыксыт, Герой-Ийэ Е.С.Сыромятникова, сүөһү көрөөччү П.И.Игнатьев, булчут С.М.Игнатьев Саха Республикатын тыатын хаһаайыстыбатын ветераннарынан буоллулар. Тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальнига В.М.Ядрихинскай, суоппар, бирigадьыыр П.Ф.Максимов, сылгыһыт В.Е.Дьячковскай "Саха Республикатын тыатын хаһаайыстыбатын туйгуна" ааты ыллылар. Тыа хаһаайыстыбатын министерствотын Бочуотунай грамотата Е.Е.Иннокентьевка туттарылынна. Саха Республикатын Транспорга министерствотын Бочуотунай грамотатынан тракторист Е.Е.Макаров - 1, суоппар Н.Р.Варламов наҕараадаланнылар.

Совхоз бастыҥ үлэлээх үгүс үлэһиттэрэ улуус баһылыгын, улуус Мунньаҕын грамоталарынан, бөһүөлэктэр нэһилиэктэрин бочуотунай грамоталарынан, бэлэхтэринэн наҕараадаланнылар. Рабочайдар Е.Р.Андросов, М.К.Варламова, М.Ф.Попова, Н.Р.Сидоров, А.А.Никифорова уоҕа. "Сылаҥ нэһилиэгин Бочуоттаах гражданина" ааты ыллылар.

Үбүлүөй кэмигэр слайдынан урукку үлэ хаамыытын түгэннэрэ бэлистала суох көрдөрүллүннүлэр, хойутаатар да, совхоз үлэтин туһунан кинигэ сотору тахсыаҕа.

Көрсүһүү үөрүүтэ, ырыата-тойуута, үлэһит киһини уруйдааһын-айхаллааһын хойукка диэри уҕараабакка салҕана турда. Инники олохто, үтүөҕэ дьулуурдаах, түмсүүлээх буолууга баҕа санаалаах, алгыстаах үтүө үлэ дьоно үбүлүөйтэн өрө көтөҕүллэн тарҕастылар.

М. ЛЕОНТЬЕВА,
"Чурапчы" совхоз бастакы парткома.

Оскуола олоҕо

Муус устар 4 күнүгэр биһиги оскуолабыт "Ахтан, саныан аастахха" диэн көлүөнэлэр көрсүһүүлэригэр үбүлүөйдээх выпускниктарын муста. Ол курдук, оскуоланы 1959, 1964, 1969, 1974, 1979, 1984, 1989, 1994, 1999 сылларга бүтэрбит үөрэнээччилэр ыалдьыттаатылар. Тэрээһин торжественнай линейканан арыллынна. Бары кэлбит выпускниктар парааттаан киирдилэр. Оскуолабыт директора, РФ үөрэҕириитин бочуоттаах үлэһитэ Т.В.Павлова ыалдьыттарга баҕа санаатын, эҕэрдэтин этгэ. Үөрэнээччилэр эҕэрдэ нүөмэрдэри көрдөрдүлэр.

КӨЛҮӨНЭЛӨР КӨРСҮҺҮҮЛЭРЭ

Ол кэннэ кылаастарынан көрсүһүүгэ тарҕастыбыт. Выпускниктарга анаан араас оонньуулары тэрийдибит, үөрэммит сылларын туһунан ахтыыларын иһиттибит. Тэрээһин биир бэлэх түгэнинэн Россия Суруйааччыларын уонна Журналистарын союзтарын чилиэннэрэ, СР культуратын үтүөлээх үлэһитэ, СР культуратын туйгуна Павел Петрович Федоров - Сомоҕо "Умнуллубат дьикти саас оҕолоро" кинигэтин презентацията буолла. Кини биһиги оскуолабытын 1969 сыллааххa 16-с выпуһунан бүтэрбит. "Биһиги уопсайа 19 буолан оскуолабытын бүтэрбиппит, кылааспыт салайааччыта В.А.Яковлев - Далан этэ. Кинигэм сурэхтэнэригэр тэрийбит оскуола директорыгар Т.В.Павловаҕа, саха тылын учууталыгар С.И.Еремеева, библиотекарь Л.Р.Татариноваҕа улахан махталбын тиэрдэбин. Маннык учүгэй, туһалаах тэрээһиннэри өссө да ыыта турдуннар", - диэн үөрэ-көтө санаатын үллэстиннэ.

Көлүөнэлэр көрсүһүүлэрэ бэрт сэргэхтик, тэрээһиннээхтик ааста. Выпускниктар үөрэммит оскуолаларыгар бэлэхтэрин туттардылар, махталларын эттилэр. Остуоллары олорон чэй иһэ-иһэ оскуола оҕолоро уонна учууталлар туруорбут концертарын доҕуһуолунан, ааспыты ахтан, саныан аастылар. Ыалдьыттарга анаан спортивнай күрэхтэһиилэр, дискотека ыытылынна.

Сахая ПОТАПОВА,
С.А.Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолатын 10-с кылааһын үөрэнээччитэ.

Үлэ чулуулара

ХОЛОБУР ОҤОСТУОҔУҤ

Александр Афанасьевич Захаров 1957 с. Чурапчы салиэнньэтигэр Төлөйтөн төрүттээх, Аҕа дойду сэриитин инбалиитэ, үлэ ветерана Афанасий Георгиевич уонна Хоптоҕоттон тыыл, үлэ ветерана Татьяна Дмитриевна дьиэ кэргэнигэр, алта оҕолоох ыалга төрдүс оҕонон күн сирин көрбүтэ. С.А.Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолатын 1974 с. бүтэрэн очуотооҕу кэм сиэринэн икки сыл производствоҕа үлэлээн баран Иркутскайдааҕы энерго-строительнай техникумҥа үөрэххэ киирэр. Үөрэҕин бүтэрэн Ньурба улууһугар анаан тииһбит уолу Ньурбатааҕы электростанцияҕа монтерунан үлэҕэ аныыллар. Эдэр үлэһит үлэҕэ сыстаҕаһынан, бэриниилээҕинэн үһүс сылыгар Улан-Удэҕэ политехническай институкка рекомендацияланан энерготехническай факультекка туттарсан кэтэхтэн үөрэххэ киирэр.

Улан-Удэҕэ оскуолаҕа биир кылааска үөрэммит кыыһынаан Яналыын Дьылҕа хаан ыйааҕынан холбоһон, 1982 с. Чурапчы биир тумус туттар киһитэ Афанасий Алексеевич Сивцев дьиэ кэргэнигэр бастакы мааны күтүөтүнэн буолар. Аҕа тылынан, үтүө сүбэтинэн Ньурбаттан Дьокуускай куоракка кэлэн "Якутскэнерго" иһинэн киин улуустар холбоһуктарын отделыгар релейнэй сыах старшай монтерунан араас омук оҕолоругар сорудах саха буолан иһиттэрэх, сыралаах күүстээх үлэ үөһүгэр үктэнэр. Киэҥ билиилээх, үрдүк культуралаах, бэриниилээх үлэһити, хайа да буолларын курдук, улуу омук дьоно бэлиэтии көрөн, биирдэ биир кырдьыгы өрө дабайарыгар омук ууруйнар мындыр, уустук иэс ымпыгын-чымпыгын этиини-хайыһан билэн күн бүгүн директор диэн үрдүк дуоһунаһы сүгэ, чулас айымах-бэлэ дьоҕун үөргэ.

30-ча сыл "Якутскэнерго" АК киин ситимнэрин директора Михаил Александрович Головченко пенсияҕа тахсан үлэтиттэн тохтуур буолбутунан хас да кандидатура турбутуттан талыллан бигэргэтиллибитэ. Александр Афанасьевич Саха Республикатын, Россия үтүөлээх энергетигэ, Чурапчы улууһун Бочуоттаах гражданина буолларын өссө төгүл чаҕылхайдык кэрэһэлиирэнин айымахтара, доҕотторо сиэрдээхтик кэпсэ туталлар. Саҥа дуоһунас бу аан дойдуну бүрүүкээбит кризис уолбутун өссө төгүл тургутар кэрдиэ турдаҕа. Ол курдук, билиһиннэрэр буоллахха, тэрилтэ иннин сорук тарыгар Чурапчы, Улахан Аан, Бороҕон, Бэрдьигэстээх, Хаандыга алын станцияларын үлэҕэ киириилэрэ, Дьабарыкы Хайа саҥаттан оҥоһуллара, үрдүк күүрүүлээх Сулҕаччы-Эльдикан линиятын тутуу уода үгүс суһал быһаарыылаах эрэйэр соруктар тураллар. Онон уолбутугар, биирдэ үөрэммит доҕорбутугар, киэн туттар биир дойдулаахпытыгар чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, дьолу-сарсыаны, киэҥ далааһыннаах үлэтигэр үрдүк кирбиилэри баҕарыаҕыҥ! Эйиигэ эччи буоллун, тупсута тупса турдун диэн улуус бары олохтоохторун аатыттан алҕаатахпыт буоллун!

Аграфена КУЗЬМИНА.

Правительство отчуотун түмүгүнэн

НОРУОТ ДЬИҤНЭЭХ ААТЫН ТУТУОХХА

Ааспыт сыллааххa ыытыллыбыт үлэ туһунан Правительство отчуотугар Чурапчы улууһуттан "Республика Саха (Якутия)" диэн ааттан "Якутия" диэни ылан көбүһүөххэ", - диэн этии киирбитэ. Бу этии боротокуолга киирэн, бу күннэргэ улуус дьаһалтатыгар эппиэт кэллэ.

Саха Республикатын Президенин уонна Правительствотын Дьаһалтатын иһинэн судаарыстыбаннай быраап боппуруостарыгар Департамент бэрэ ыйытан суруйбут: Саха Республикатын Конституциятын 12 ыстатыйатыгар ыйылла сылдьарынан "Республика Саха (Якутия)" уонна "Республика Саха" диэн ааттар тэҥ суолталаахтара бигэргэнэр. Онон "Якутия" диэн тылы ылар эбэтэр атыннык уларытар суолтата суох буоларынан "Республика Саха", эбэтэр "Республика Саха (Якутия)" ааттары хас биирдии киһи бэйэтэ талан туттар быраабтаах. Саха Республикатын Конституцията ону көҥүллүүр.

"Саха Республиката" диэн сахалыы ааҕа улахан суолталаахтык иһиллэр уонна норуот санаатын дьоһуннаахтык дуйдуур. "Республика Саха" диэн нуучалыы этэрбит эмиэ итинник тэҥнээх. Онон бу норуот санаатыттан ... Правительствобут көрдүүр ... мунталаах. Дьон, норуот туруорсар боппуруостара мээнэҕэ буолан сылдьар, сорук буолан туолар. Маныаха биир түгэнинэн бу эппиэт кэлбитэ буолар.

Урукку "ЯАССР" диэн ааттаныр кэммитигэр атын омуктарга "Саха" диэн иккис аат быһыытынан эрэ сылдьыбыта. Билигин, төттөрүтүн, төрүт аапытыгар ах саха дьоно, "Республика Саха" диэн тылы талан кинини күн туттан барыахха, бэйэ норуоппут дьиҥнээх аатын сэмэлиирэ сайыннаран иһиэххэ.

А.ЗАХАРОВ.

БӨҺҮӨЛЭК ЧЭРЧИТИГЭР СЫТАР СИРДЭРГЭ САҤА КАДАСТРОВАЙ СЫАНАЛАР ТҮМҮКТЭРЭ

Сир кодексын 65-с ыстатыйатыгар олоҕуран Российскай Федерация үрдүнэн сир төлөбүрдээх буолар. Сир төлөбүрүн икки көрүҥэ баар. Бастакыта - сир налога. Сир налогун сири бас билиигэ (собственность), болдьоҕо суох туһаныыга (постоянное пользование), олоҕун тухары нэһилиэстибэлээх илиигэ ылыы (пожизненное-наследуемое владение) быраапка ылбыт граждааннар уонна тэриллиилэр төлүүллэр.

Иккис көрүҥэ - аренда төлөбүрэ. Аренда төлөбүрүн граждааннар, предпринимателлэр уонна тэриллиилэр сирдэрин аренда дуогабардыһан ылбыт буоллахтарына төлүүллэр. Бу икки төлөбүрдэр ставкаларыгар нэһилиэк Советтарын депутаттара сыл аайы быһаарыы ылыналлар. Сиргэ налуок уонна аренда төлөбүрүн ставкалара билиҥҥи сокуоннарынан сир кадастровай сыанатыгар олоҕураллар.

Сир кодексыгар ыйыылларынан, сир сыанатын икки көрүҥэ баар. Бастакынан, сир кадастровай сыаната. Бу сыананы государство олохтуур. Иккиһэ - сир рыночнай сыаната. Бу сыана оценщик-специалистар быһаарыыларынан быһыллар. Сир кадастровай сыанатын быһаарыыга сиргэ государственнай кадастровай сыана үлэтэ ыытыллар. Олор түмүктэрэ хас биэс сыл аайы (актуализация) ол кэмҥэ сөп түбэһиннэрэн кадастровай сыаната уларыйар.

Россия үрдүнэн сиргэ государственнай кадастровай сыана үлэтэ 2001 сылтан саҕаламмыта. Бу үлэ хас биирдии сир категориятыгар тус-туһунан ыытыллар. Саха сиригэр нэһилиэнньэлээх пууннар сирдэригэр государственнай кадастровай сыана түмүгэ 2003 сыл олунньу 27 күнүгэр СР Правительствотын 95 №-дээх Уурааҕынан ылыныллыбыта уонна 2008 сыллаахха актуализация үлэтэ ыытыллан, ахсынньы 10 күнүгэр СР Правительствотын 541 №-дээх Уурааҕынан бигэргэннэ. 2003 сыллаах сыана түмүгүн кытары тэҥнээн көрдөххө, кадастровай сыана улаатыыта элбэх этээстээх олорор дьиэлэр сирдэригэр, атыы-эргиэн, бытовой хааччыллыы уонна административнай офистаах сирдэргэ биллэрдик улаатта.

С.Н.ПЕСТЕРЕВ,
хамсаабат баай-дуол кадастрын илин эҥэрдээҕи отделын кылаабынай специалист-эксперэ.

Наслег	№	Наименование населенного пункта	Кадастровый квартал	1. Земельные участки, предназначенные для размещения домов многоэтажной жилой застройки			2. Земельные участки, предназначенные для размещения домов индивидуальной жилой застройки			3. Земельные участки, предназначенные для размещения гаражей и автостоянок			4. Земельные участки, находящиеся в составе дачных, садоводческих и огороднических объединений			5. Земельные участки, предназначенные для размещения объектов торговли, общественного питания и бытового обслуживания			6. Земельные участки, предназначенные для размещения гостиниц		7. Земельные участки, предназначенные для размещения административных и офисных зданий, объектов образования, науки, здравоохранения и социального	
				2003 г	2008 г	Разница	2003 г	2008 г	Разница	2003 г	2008 г	Разница	2003 г	2008 г	Разница	2003 г	2008 г	Разница	2008 г	Разница	2003 г	2008 г
Алагарский	1	Чыаппара	14 33 001001	27.74	1029.2	1001.46	20.59	23.48	2.89	8.99	442.18	433.19	15.4	12.52	-2.88	41.34	296.96	255.62	167.47	167.47	30.62	175.83
Болтогинский	2	Харбала 2-я	14 33 002001	31.43	1029.2	997.77	23.33	27.53	4.2	10.19	442.18	431.99	17.45	12.52	-4.93	46.84	348.18	301.34	167.47	167.47	34.7	206.17
	3	Кындал	14 33 002004	10.13	1029.2	1019.07	7.52	25.09	17.57	3.28	442.18	438.9	5.62	12.52	6.9	15.09	511.28	496.19	167.47	167.47	11.18	187.09
Балугурский	4	Мындагай	14 33 003001	41.08	1029.2	988.12	30.49	25.42	-5.07	13.32	442.18	428.86	22.81	6.96	-15.86	61.21	321.5	260.29	167.47	167.47	45.34	190.36
	5	Кыстык-Кугда	14 33 003002	19.85	1029.2	1009.35	14.74	22.82	8.08	6.44	442.18	435.74	11.02	12.52	1.5	29.58	511.28	481.7	167.47	167.47	21.91	288.71
Бахсытский	6	Толон (Бахсы)	14 33 004001	21.43	412.03	390.6	15.9	21.7	5.8	6.95	442.18	435.23	11.9	12.52	0.62	31.93	274.07	242.14	167.47	167.47	23.65	162.28
	7	Лэбийэ		0.84		-0.84	0.62		-0.62	0.27		-0.27	0.47		-0.47	1.25		-1.25	167.47	167.47	0.93	
Арылахский	8	Арылах	14 33 005001	19.21	1029.2	1009.99	14.26	23.79	9.53	6.23	442.18	435.95	10.66	12.52	1.86	28.62	300.88	272.26	167.47	167.47	21.2	178.16
Кытанахский	9	Килянки	14 33 006001	23.17	484.65	461.49	17.2	25.49	8.29	7.51	442.18	434.67	12.86	6.97	-5.89	34.52	322.8	288.28	167.47	167.47	25.57	190.89
Мугудайский	10	Мараллы	14 33 007001	35.77	516.22	480.45	26.55	27.15	0.6	11.6	442.18	430.58	19.86	12.52	-7.34	53.29	343.38	290.09	167.47	167.47	39.48	203.32
Охлупинский	11	Дябыла	14 33 008001	35.45	565.66	530.21	26.31	29.75	3.44	11.49	442.18	430.69	19.68	8.13	-11.55	52.82	376.26	323.44	167.47	167.47	39.13	222.79
	12	Юрях-Кюере	14 33 008002	11.23	1029.2	1017.97	8.33	25.63	17.3	3.64	442.18	438.54	6.23	12.52	6.29	16.73	511.28	494.55	167.47	167.47	12.39	191.94
	13	Василий-алаас		4.3		-4.3	3.19		-3.19	1.39		-1.39	2.39		-2.39	6.41		-6.41	167.47	167.47	4.74	
Сыланский	14	Усун-Кюель	14 33 009001	26.03	524.02	497.99	19.32	27.56	8.24	8.44	442.18	433.74	14.45	12.52	-1.93	38.79	348.56	309.77	167.47	167.47	28.73	206.39
	15	Улахан-Кюель	14 33 009004	10.12	1029.2	1019.08	7.51	23.89	16.38	3.28	442.18	438.9	5.62	12.52	6.9	15.08	511.28	496.2	167.47	167.47	11.17	178.91
	16	Бере	14 33 009005	9.75	1029.2	1019.45	7.24	25.27	18.03	3.16	442.18	439.02	5.41	12.52	7.11	14.53	511.28	496.75	167.47	167.47	10.76	189.24
	17	Дярла	14 33 009006	2.58	1029.2	1026.62	1.92	25.86	23.94	0.84	442.18	441.34	1.43	12.52	11.09	3.85	511.28	507.43	167.47	167.47	2.85	288.71
	18	Огусур	14 33 009007	11.51	1029.2	1017.69	8.54	25.06	16.52	3.73	442.18	438.45	6.39	12.52	6.13	17.15	316.94	299.79	167.47	167.47	12.7	187.67
Соловьевский	19	Мырыла	14 33 010001	12.75	1029.2	1016.45	9.46	23.72	14.26	4.13	442.18	438.05	7.08	12.52	5.44	19	300	281	167.47	167.47	14.07	177.63
	20	Хахыйах	14 33 010002	17.99	1029.2	1011.21	13.36	20.55	7.19	5.83	442.18	436.35	9.99	12.52	2.53	26.81	259.9	233.09	167.47	167.47	19.86	153.89
Телейский	21	Телей-Диринг	14 33 011001	30.23	511.47	481.24	22.44	26.9	4.46	9.8	442.18	432.38	16.78	12.52	-4.26	45.05	340.21	295.16	167.47	167.47	33.37	201.45
	22	Мэндийэ	14 33 011002	3.23	611.47	508.24	2.4	26.9	24.5	1.05	442.18	441.13	1.79	12.52	10.73	4.81	340.21	335.4	167.47	167.47	3.57	201.45
Чакырский	23	Толон (Чакыр)	14 33 012001	22.39	412.03	389.64	16.62	21.7	5.08	7.26	442.18	434.92	12.43	12.52	0.09	33.36	274.07	240.71	167.47	167.47	24.71	162.28
Чурапчинский	24	Чурапча	14 33 013001	68.52	1139.11	1070.59	50.86	59.91	9.05	22.22	442.18	419.96	38.04	16.38	-21.66	102.1	757.71	655.61	167.47	167.47	75.63	448.66
			14 33 013002	69.75	1139.11	1069.36	51.78	59.91	8.13	22.61	442.18	419.57	38.73	16.38	22.36	103.93	757.71	653.78	167.47	167.47	76.99	448.66
			14 33 013003	84.52	1139.11	1054.59	62.74	59.91	-2.83	27.4	442.18	414.78	46.93	16.38	-30.55	126.94	757.71	631.77	167.47	167.47	93.29	448.66
			14 33 013004	69.34	1139.11	1069.77	51.47	59.91	8.44	22.48	442.18	419.7	38.5	16.38	-22.12	103.32	757.71	654.39	167.47	167.47	76.54	448.66
			14 33 013005	90.27	1139.11	1048.84	67.01	59.91	-7.1	29.27	442.18	412.91	50.11	16.38	-33.73	134.5	757.71	623.21	167.47	167.47	99.63	448.66
			14 33 013006	86.98	1139.11	1052.13	64.57	59.91	-4.66	28.2	442.18	413.98	48.29	16.38	-31.91	129.61	757.71	628.1	167.47	167.47	96.01	448.66
			14 33 013007	86.16	1139.11	1052.95	63.96	59.91	-4.05	27.94	442.18	414.24	47.84	16.38	-31.46	128.39	757.71	629.32	167.47	167.47	95.1	448.66
			14 33 013008	86.57	1139.11	1052.54	64.26	59.91	-4.35	28.07	442.18	414.11	48.06	16.38	-31.68	129	757.71	628.71	167.47	167.47	95.56	448.66
			14 33 013009	89.55	1139.11	1049.56	66.47	59.91	-6.56	29.03	442.18	413.15	49.72	16.38	-33.34	133.43	757.71	624.28	167.47	167.47	98.84	448.66
			14 33 013010		1139.11	1139.11		59.91	59.91		442.18	442.18		16.38	16.38		757.71	757.71	167.47	167.47		448.66
Хаяхсытский	25	Туора-Кюель	14 33 014001	23.07	485.8	462.73	17.12	25.55	8.43	7.48	442.18	434.7	12.81	12.52	-0.29	34.37	323.14	288.77	167.47	167.47	25.46	191.34
Хадарский	26	Уорга	14 33 015001	9.86	1029.2	1019.34	7.32	24.97	17.65	3.2	442.18	438.98	5.48	12.52	7.04	14.7	511.28	496.58	167.47	167.47	10.09	189.80
	27	Юрюнг-Кюель	14 33 015003	23.11	1029.2	1006.09	17.15	25.82	8.67	7.49	442.18	434.69	12.83	12.52	-0.31	34.43	326.56	292.13	167.47	167.47	25.5	193.36
Хатылинский	28	Харбала 1-я	14 33 016001	32.7	1029.2	996.5	24.27	28.41	4.14	10.6	442.18	431.58	18.15	12.52	-5.63	48.72	359.31	310.59	167.47	167.47	36.09	212.76
Хоптогинский	29	Диринг	14 33 017001	30.8	1029.2	998.4	22.87	28.39	5.52	9.99	442.18	432.19	17.1	12.52	-4.58	45.9	359.06	313.16	167.47	167.47	34	212.61
	30	УлаханЭбя	14 33 017002	11.76	1029.2	1017.44	8.73	24.08	15.35	3.81	442.18	438.37	6.53	12.52	5.99	17.52	304.56	287.03	167.47	167.47	12.98	100.33

7. Земельные участки, предназначенные для размещения административных и офисных зданий, объектов образования, науки, здравоохранения и социального обеспечения, физической культуры и спорта, культуры, искусства, религии			8. Земельные участки, предназначенные для размещения объектов рекреационного и лечебно-оздоровительного назначения			9. Земельные участки, предназначенные для размещения производственных и административных зданий, строений, сооружений промышленности, коммунального хозяйства, материально-технического, продовольственного снабжения, сбыта и заготовок			10. Земельные участки, предназначенные для размещения электростанций, обслуживающих их сооружений и объектов		11. Земельные участки, предназначенные для размещения портов, водных, железнодорожных вокзалов, автодорожных вокзалов, аэропортов, аэродромов		13. Земельные участки, предназначенные для разработки полезных ископаемых, размещения железнодорожных путей, автомобильных дорог, искусственно созданных внутренних водных путей, причалов, пристаней, полос отвода железных и автомобильных дорог		14. Земельные участки, занятые особо охраняемыми территориями и объектами, в т.ч. Городские леса, скверы, парки, городские сады		15. Земельные участки, предназначенные для сельскохозяйственного назначения		
2003 г	2008 г	Разница	2003 г	2008 г	Разница	2003 г	2008 г	Разница	2008 г	Разница	2008 г	Разница	2008 г	Разница	2008 г	Разница	2003 г	2008 г	Разница
30.62	175.83	145.21	14.08	25.03	10.96	14.75	30.24	15.45	396.67	396.67	45.82	45.82	15.31	15.31	0.06	0.06	16.34	0.08	-15.2
34.7	206.17	171.47	15.96	25.03	9.07	16.76	35.46	18.7	396.67	396.67	45.82	45.82	31.04	31.04	0.06	0.06	17.38	0.08	-17,
11.18	187.89	176.71	5.14	25.03	19.89	5.4	32.31	26.91	396.67	396.67	45.82	45.82	31.04	31.04	0.06	0.06	5.6	0.08	-5.5
45.34	190.36	145.02	20.85	25.03	4.18	21.9	32.74	10.84	396.67	396.67	45.82	45.82	16.58	16.58	0.06	0.06	22.72	0.08	-22.6
21.91	288.71	266.8	10.08	25.03	14.95	10.58	50.13	39.55	396.67	396.67	45.82	45.82	31.04	31.04	0.06	0.06	10.98	0.08	-10,
23.65	162.28	138.63	10.88	25.03	14.15	11.42	27.91	16.49	396.67	396.67	45.82	45.82	14.13	14.13	0.06	0.06	11.85	0.08	-11.7
0.93		-0.93	0.43		-0.43	0.45		-0.45									0.36		-0.4
21.2	178.16	156.96	9.75	25.03	15.28	10.24	30.64	20.4	396.67	396.67	45.82	45.82	31.04	31.04	0.06	0.06	10.62	0.08	-10.5
25.57	190.89	165.32	11.76	25.03	13.27	12.35	32.83	20.48	396.67	396.67	45.82	45.82	31.04	31.04	0.06	0.06	12.81	0.08	-12.7
39.48	203.32	163.84	18.16	25.03	6.87	19.07	34.96	15.89	396.67	396.67	45.82	45.82	17.71	17.71	0.06	0.06	19.78	0.08	-19,
39.13	222.79	183.66	18	25.03	7.03	18.9	38.31	19.41	396.67	396.67	45.82	45.82	19.41	19.41	0.06	0.06	19.61	0.08	-19.5
12.39	191.94	179.55	5.7	25.03	19.33	5.99	50.13	44.14	396.67	396.67	45.82	45.82	31.04	31.04	0.06	0.06	6.21	0.08	-6.1
4.74		-4.74	2.18		-2.18	2.29		-2.29									2.38		-2.3
28.73	206.39	177.66	13.22	25.03	11.81	13.08	35.49	21.61	396.67	396.67	45.82	45.82	15.58	15.58	0.06	0.06	14.4	0.08	-14.3
11.17	178.91	167.74	5.14	25.03	19.89	5.4	50.13	44.73	396.67	396.67	45.82	45.82	15.58	15.58	0.06	0.06	5.6	0.08	-5.5
10.76	189.24	178.48	4.95	25.03	20.08	5.2	32.54	27.34	396.67	396.67	45.82	45.82	31.04	31.04	0.06	0.06	5.39	0.08	-5.3
2.85	288.71	285.86	1.31	25.03	23.72	1.38	50.13	48.75	396.67	396.67	45.82	45.82	31.04	31.04	0.06	0.06	1.43	0.08	-1.3
12.7	187.67	174.97	5.84	25.03	19.19	6.14	50.13	43.99	396.67	396.67	45.82	45.82	31.04	31.04	0.06	0.06	6.37	0.08	-6.2
14.07	177.63	163.56	6.47	25.03	18.56	6.8	30.55	23.75	396.67	396.67	45.82	45.82	31.04	31.04	0.06	0.06	7.05	0.08	-6.9
19.86	153.89	134.03	9.14	25.03	15.89	9.59	26.46	16.87	396.67	396.67	45.82	45.82	31.04	31.04	0.06	0.06	9.95	0.08	-9.8
33.37	201.45	168.08	16.36	25.03	9.68	16.12	34.64	18.52	396.67	396.67	45.82	45.82	17.55	17.55	0.06	0.06	16.72	0.08	-16.6
3.57	201.45	197.88	1.64	25.03	23.39	1.72	34.64	32.92	396.67	396.67	45.82	45.82	17.55	17.55	0.06	0.06	1.79	0.08	-1.7
24.71	162.28	137.57	11.37	25.03	13.66	11.94	27.91	15.97	396.67	396.67	45.82	45.82	14.13	14.13	0.06	0.06	12.38	0.08	-12.
75.63	448.66	373.03	34.78	25.03	-9.75	36.53	77.16	40.63	396.67	396.67	45.82	45.82	39.08	39.08	0.06	0.06	37.9	0.08	-37.8
76.99	448.66	371.67	35.41	25.03	-10.38	37.19	77.16	39.97	396.67	396.67	45.82	45.82	39.08	39.08	0.06	0.06	38.58	0.08	-38.
93.29	448.66	355.37	42.91	25.03	-17.88	45.06	77.16	32.1	396.67	396.67	45.82	45.82	39.08	39.08	0.06	0.06	46.74	0.08	-46.6
76.54	448.66	372.12	35.2	25.03	-10.17	36.97	77.16	40.19	396.67	396.67	45.82	45.82	39.08	39.08	0.06	0.06	38.35	0.08	-38.2
99.63	448.66	349.03	45.82	25.03	-20.79	48.13	77.16	29.03	396.67	396.67	45.82	45.82	39.08	39.08	0.06	0.06	49.92	0.08	-49.8
96.01	448.66	352.65	44.16	25.03	-19.13	46.38	77.16	30.78	396.67	396.67	45.82	45.82	39.08	39.08	0.06	0.06	40.11	0.08	-40.0
95.1	448.66	353.56	43.74	25.03	-18.71	45.94	77.16	31.22	396.67	396.67	45.82	45.82	39.08	39.08	0.06	0.06	47.65	0.08	-47.5
95.66	448.66	353.1	43.95	25.03	-18.92	46.16	77.16	31	396.67	396.67	45.82	45.82	39.08	39.08	0.06	0.06	47.88	0.08	-47.
98.84	448.66	349.82	45.46	25.03	-20.43	17.74	77.16	29.42	396.67	396.67	45.82	45.82	39.08	39.08	0.06	0.06	49.52	0.08	-49.4
	448.66	448.66		25.03	25.03		77.16	77.16	396.67	396.67	45.82	45.82	39.08	39.08	0.06	0.06		0.08	0.0
25.46	191.34	165.88	11.71	25.03	13.32	12.3	32.90	20.6	396.67	396.67	45.82	45.82	31.04	31.04	0.06	0.06	12.76	0.08	-12.6
10.89	189.80	178.91	5.01	25.03	20.02	5.26	50.13	44.87	396.67	396.67	45.82	45.82	31.04	31.04	0.06	0.06	5.45	0.08	-5.3
25.5	193.36	167.86	11.73	25.03	13.3	12.32	34.20	21.88	396.67	396.67	45.82	45.82	16.84	16.84	0.06	0.06	12.78	0.08	-12.
36.09	212.76	176.67	16.6	25.03	8.43	17.43	36.59	19.16	396.67	396.67	45.82	45.82	31.04	31.04	0.06	0.06	18.08	0.08	-1
34	212.61	178.61	15.64	25.03	9.39	16.42	36.56	20.14	396.67	396.67	45.82	45.82	18.52	18.52	0.06	0.06	17.04	0.08	-16.9
			[illegible]	25.03	19.06	6.27	31.01	24.74	396.67	396.67	45.82	45.82	31.04	31.04	0.06	0.06	6.5	0.08	-6.4

ЭҔЭРДЭЛИИБИТ!

Күндүтүк саныыр коллегабытын, начальнай кылаас тиһигин категориялаах учууталын, СР үөрэҕириитин туйгунун **НИКОНОВА Вера Викторовнаны** 50 сааскын туолбут кэрэ-бэлиэ күҥҥүнэн ис сүрэхтэн эҕэрдэлиибит!

Дириҥ билиигинэн, тэрийээр дьоҕургунан, сайаҕас майгыгынан кэнчээри ыччаты иитиигэ-үөрэтиигэ кылаабыт кылааккын үрдүктүк сыаналыыбыт.

Баҕарабыт айымньылаах үлэҕэр өссө үрдүк ситиһиилэри, чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, үгүс үөрүүнү, кэрэни, сырдыгы. Тапталлаах кэргэҥҥин, уолаттаргын, сиэн кыргыттаргын, чугас дьонуҥ истиҥ сыһыаннарыгар, сайаҕас санааларыгар үйдаран үһүнүк дьоллоохтук олор диэн алгыыбыт.

Хадаар орто оскуолатын алын сүһүөх кылаастарыгар бииргэ үлэлиир дьүөгэлэриҥ.

* * *

Күнду кэргэммин, ийэбитин, эбээбитин, Амма Алтаныттан төрүттээх Дириҥ бөһүөлэгин олохтооҕун **АНДРЕЕВА (Неустроева) Александра Васильевнаны** үйэ аҥардаах үбүлүөйгүнэн ис сүрэхтэн иитиитик, истинник эҕэрдэлиибит!

Биһиэхэ кыһамньыҥ, үтүө-мааны баҕа санааҥ олох үстүн сирдиир, күүспүтүгэр күүс эбэр. Баҕарабыт үһүн дьоллоох олоҕу, кэскилин кэскил, ыра санааҥ ымыыланныҥ, баҕа санааҥ баардаах буоллун, куруутун үөрэ-көтө сырыт.

Эҕэрдэни кытта кэргэниҥ, оҕолорун, кутуөтүҥ, сиэннэриҥ.

* * *

Күндүтүк саныыр коллегабытын, ЧРОСИО математика учууталын, СР үөрэхтээһинин туйгунун **ЕГОРОВА Мотрена Афанасьевнаны** 50 сааскын туолар өрөгөйдөөх үбүлүөйгүнэн иитиитик, истинник эҕэрдэлиибит!

Баҕарабыт бары үчүгэйи, үөрү-көтүү үктэллээхэн доруобай буол!

Эҕэрдэни кытта Д.П.Коркин аатынан ЧРОСИО профкома, коллектива.

* * *

Истинник саныыр дьүөгэбитин, Бахсы нэһилиэгин олохтооҕун **ВЛАДИМИРОВА Мария Игнатьевнаны** 50 сааскын туолбуккунан ис сүрэхтэн эҕэрдэлиибит!

Мэлдьи ахта саныыбыт эн аламаҕай майгыгын, кыайбатахха мэлдьи көмө буола сылдьаргын, үлэҕэр үрдүк ситиһиилээх буоларгын, дьон махталын ыларгын.

Баҕарабыт кытаанах доруобуйаны, эдэрин курдук кылэ-үөрэ сылдьаргар, оҕолорун, сиэнин тапталларыгар бигэнэн дьоллоох үһүн олоҕу олороргор.

Эҕэрдэни кытта эрчимнээх эдэр саадын уһуйуллубат доҕотторо, "Лыбыннааx" алаас очиотооҕу ыччаттара.

БИЛЛЭРИИЛЭР

15 x 15, 4,5 м бүрүүс мас атыыланар. Тел.: 29-496 (Мырыла).

* * *

"Алмаазкредитсервис" КПКГ бары пайщиктаахтарыгар уонна улууспут олохтоохторугар 2009 сыл муус устар 13 күнүттэн саҥа аадырыска көспүтүн туһунан иһитиннэрэр. Биһиги аадырыспыт: Чурапчы нэһилиэгэ, Ленин аатынан уулусса 35 №-рэ "Арчы" үөрэтэр киин, 2-с этээс. Тел.: 42-949, 41-465.

* * *

Сыһаллык 1993 сыллаах, үчүгэй туруктаах, сүүрэ сылдьар Тойота Марк II атыыланар. Сыаната – кэпсэтиинэ.

Тел.: 8914-104-17-04.

* * *

Сыһаллык 2004 сыллаах үчүгэй туруктаах, сүүрэ сылдьар УАЗ-2206 массыына атыыланар. Дьуһуна – "белая ночь". Ону таһынан CD, MP-3 магнитола атыыланар.

Тел.: 42-048, 8914-224-30-01.

* * *

Мэҥэ-Хаҥаласка уһаайбалаах дьиэ атыыланар эбэтэр куортаммалыар. Тел.: 8924-360-11-93 (үлэ чааһын кэннитээн).

* * *

Дьиэ көнгдөйө атыыланар. Тел.: 8914-104-25-29.

* * *

2002 сыллаах, үчүгэй туруктаах тентовай УАЗ массыына 170 тыһ.солк. атыыланар. Тел.: 43-176.

* * *

1998 сыллаах үчүгэй туруктаах бортовой УАЗ массыына атыыланар. Тел.: 8914-237-35-21, 42-151.

* * *

9 сааастаах биэ атыыланар. Тел.: 29-215.

* * *

Көһөрөн ылларга 2 бокслаах 8 x 6,5 гараж атыыланар. Тел.: 41-056.

Кыра кээмэйдээх суднолар инспекциялара сэрэтэр

УУНАН СЫЛДЬЫЫГА БЫРААБЫЛАРЫ ТУТУҺУУ ИРДЭНЭР

СР Ыксаллаах быһылаан-майгыга министерствотын иһинээҕи кыра кээмэйдээх суднолорга испекция федеральнай хонтуруоллуур-көтүнэр органынан буолар, ол эбэтэр дьон уута сэрэхтээх буолуутун хонтуруоллуур-сэрэтэр үлэни толорор. ГИМС 2004 сыл ахсынньы 23 күнүнээҕи №835-дээх бабаһыннаҕа, 2005 сыл бэс ыйын 26 күнүнээҕи 501 №-дээх бирикээскэ олоҕуран үлэлиир. Кини хонтуруолугар киирэллэр: 55 кВт диэри кыамталаах моторкалар, 80 тоннаҕа диэри уйуктаах самоходнай баржалар, мас, эрэһиинэ тыылар, сөтүөлүүр сирдэр, мууһунан туораа5ыы бары көрүҥэ, уста сылдьар муосталар.

1. 501 №-дээх бирикээскэ сөп түбэһиннэрэн, хас биирдии моторкалаах, мас, эрэһиинэ тыылаах дьон кэлэн регистрацияланыахтаахтар. Регистрацияламмыттарга техникаларыгар тус бортовой нүөмэр уонна судовой билиэт бэриллэр.

2. Хас сылахсын мас тыыттан уратылар бары технической хос бигэргэтиини (освидетельствованы) бараллар.

3. Хас биирдии мотуордаах, тыылаах киһи уута сылдьар кэмигэр быыһыыр (спасательнай) жилеттаах буолара ирдэнэр.

4. Бу ирдэбиллэри толорбокко тыыны, лоджаны уута киллэрбит дьон РФ КоАП сокуонугар олоҕуран административнай эппиэккэ тардыллаллар, оҕо ыстараафтаналлар.

Дьон сураҕа суох сүтэр түгэнигэр ГИМС инспекцията ФЗ 131 №-рин ирдэбилинэн олохтоох нэһилиэк дьаһалтатын тэрээһинигэр кииран быыһыыр-көрдүүр үлэҕэ кыттыахтаах. Бу үлэни байхэтэ тэрийээр быраабата суох.

Бэйэни салайыныы 131 №-дээх сокуонугар олоҕуран нэһилиэктэр баһылыктара миэстэтигэр, оҕо бэйэлэрин территорияларыгар, дьон уута сэрэхтээх буолуутугар үлэлиэһэллэрэ сурулла сылдьарынан:

1. Сайынгы кэмҥэ дьон сөтүөлүүр сирин бирикэһинэн анааһын, дьон сөтүөлүүрүгэр сэрэхтээх буолалларыгар сэрэтэр үлэлэри ыытаалар.

2. Күһүн муус туруутун кэмигэр муус үрдүнэн туораа5ын көгүллээҕин туһунан анал дьаһалы таһааран, миэстэтэ ыйыллыахтаах.

3. Сайынгы сөтүөлүүр сир уонна муус үрдүнэн туораа5ын МЧС 501 №-дээх бирикээһигэр олоҕуран анал техническэй көрүү кэнниттэн биирдэ аһыллыахтаах.

Сааскы халаан уута чугаһаабытынан оскуола үөрэнээччилэрэ, Чурапчы улууһун олохтоохторо күөллэргэ, үрэхтэргэ, өрүстэргэ мууска сэрэхтээх буоларгытыгар, ууннан устаачылар, булчуттар, балыксыттар, бу үөһэ суруллубут быраабылалары тутуһаргытыгар, бэйэҕит олоххутун харыстаан уугтан сэрэхтээх буоларгытыгар ыҥырабыт.

Билиэр тел. 41-562. Чурапчы улууһун баһаарынай чааһын хонтуората.

Д.М.ТИМОФЕЕВ,
РФ Ыксаллаах быһыы-майгы кыра кээмэйдээх суднолорун инспекцияларын Чурапчытааҕы учаастагын старшай государственнай инспектора.

Министерство транспорта Российской Федерации
Федеральное дорожное агентство ФГУ Управление автомобильной магистрали "Колыма" (ФГУ УПРДОР "Колыма")

РАСПОРЯЖЕНИЕ

№4 от 12.03.2009 г.

О введении временного ограничения движения транспортных средств по автомобильным дорогам федерального значения в 2009 году

В связи с наступлением весенней распутицы, в целях обеспечения сохранности северной природы, технических параметров автомобильной магистрали "Колыма" и безопасности движения на ней, а также на основании приказа Федерального дорожного агентства по согласованию с Министерством внутренних дел Российской Федерации от 10 декабря 2008 г. № 112 обязываю:

Руководителей дорожных организаций:

1. Согласовать с отделами ГИБДД дислокацию временных дорожных знаков, ограничивающих нагрузку на ось транспортных средств.

2. Не менее чем за 30 дней до введения временного ограничения движения обеспечить через средства массовой информации оповещение пользователей автомобильных дорог об условиях движения транспортных средств в период временного ограничения, сроках таких ограничений.

3. Установить временное ограничение движения автотранспортных средств с осевыми нагрузками 5-50 Тс/кН, для одноосных и 4/40 Тс/кН для двухосных и трехосных автотранспортных средств с 27 мая по 25 июня 2009 года.

В.Ю. ИГНАТЬЕВ, начальник управления.

"Уоттаан быыһыыр этэрээт – оҕо хараҕынан" уруһуй конкурса биллэриллэр

Чурапчытааҕы уоту утары үлэлиир сулууспа оскуолаҕа киирэ илик уонна оскуола сааастаах оҕолорго улуус иһинэн "Огонь - друг, огонь - враг" диэн уруһуй конкурсун биллэрэр. Конкурс сыл ахсын ыытыллар, быйылгы конкурс Россияҕа баһаарынай охрана тэриллибитэ 360 сылыгар аналлаах.

Конкурс үс бөлөҕүнэн араахсан муус устар 28 күнүгэр диэри ыытыллар.

1-кы бөлөх: оскуолаҕа киирэ илик 5 – 7 сааастаах оҕолор;

2-с бөлөх: 7 – 9 сааастаах оҕолор;

3-с бөлөх: 10 – 14 сааастаах оҕолор.

Конкурска форматыттан тутулуга суох уруһуйдары күүтэбит. Ис хоһооно уоттан быыһыыр сулууспа үлэтин, баһаартан сэрэхтээх буолууну быраабылаларын хабыахтаах.

Үлэлэри анал дьүүллүүр сүбэ көрүөҕэ, уруһуйдар ис хоһооннорун, оҕолор ыксаллаах быһыы-майгыга билиилэрин сыаналыаҕа.

Үлэлэри муус устар 28 күнүгэр диэри Чурапчытааҕы уоттан быыһыыр этэрээт 38 №-дээх чааһыгар, Константинов аатынан уулусса 14 №-рэр тиксэриҥ. Билиэр тел.: 41-562.

Саха сирин физическэй культураҕа уонна спорка үтүөлээх үлэһитэ, киирэл тустууга эдэрдэргэ аан дойду чемпиона, ССРС спордун маастара

ФЕДОСЕЕВ Илларион Георгиевич

үһүн ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дьиэ кэргэнигэр, аймахтарыгар, чугас дьонугар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

"Чурапчы улууһа (оройуона)" МТ дьаһалтата, спорка отдела.

Дьокуускай куорат олохтооҕо, улуустааҕы киин балыыһа кылаабынай бухгалтерынан үлэлии сылдьыбыт коллегалара

СОЛОВЬЕВА Устинья Ильинична

ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, чугас аймахтарыгар кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Улуустааҕы киин балыыһа профкома, салалтата.

Хатылы нэһилиэгин олохтооҕо

КОЗЛОВА Анастасия Семеновна

үһүн ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан курутуйан туран бары билэр дьонугар, аймахтарыгар иһитиннэрэбит.

Кэргэнэ, кыыһа, күтүөтэ, сиэннэрэ.

Кутурҕаммыт тиэрдэллэр:

– Таптыыр кэргэнэ, ийэлэрэ, эбээлэрэ Козлова Анастасия Семеновна ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан кэргэнигэр Гаврил Афанасьевичка, кыыһыгар Сардаанаҕа, күтүөтүгэр Николайга, сиэннэригэр Таня, Ганя, Вика Никутовтарга, ийэтигэр Марина Степановнаҕа, бииргэ төрөөбүттэригэр, бары чугас аймах-билэ дьонугар "Хатылы нэһилиэгэ" МТ дьаһалтата, ветераннарын сэбиэтэ;

– Күндү эдьиийдэрэ Козлова Анастасия Семеновна ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан ийэтигэр Марина Степановнаҕа, кэргэнигэр Гаврил Афанасьевичка, кыыһыгар Сардаанаҕа, күтүөтүгэр Николайга, сиэннэригэр Таняҕа, Ганяҕа, Викаҕа, бииргэ төрөөбүттэригэр Хатылыттан Зинаида, Степан, Вячеслав, Анна Барашковтар дьиэ кэргэттэрэ;

– Таптыыр эдьиийэ, Хатылы нэһилиэгин олохтооҕо Козлова Анастасия Семеновна өлбүтүнэн оҕо отделениетын санитаркатыгар Иванова Мария Семеновнаҕа улуустааҕы киин балыыһа профкома, салалтата уонна оҕо отделениетын коллектива.

Чурапчы нэһилиэгин олохтооҕо

АНИСИМОВА Ксения Дмитриевна

ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан кутурҕаммытын тиэрдэллэр:

– Бэйэлэрин уруккку үлэһиттэрэ Анисимова Ксения Дмитриевна ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан кэргэнигэр Решетников Гаврил Николаевичка, оҕолоругар, күтүөтүгэр, кийиитигэр, сиэннэригэр уонна чугас аймахтарыгар улуустааҕы киин балыыһа профкома, салалтата, ветераннарын сэбиэтэ;

– Тапталлаах кэргэнэ, ийэлэрэ, эбээлэрэ Анисимова Ксения Дмитриевна олохтон туораабытынан кэргэнигэр Гаврил Николаевичка, оҕолоругар, сиэннэригэр Оконешниковтар, Степановтар, Неустроевтар;

– Тапталлаах ийэтэ Анисимова Ксения Дмитриевна олохтон туораабытынан Старостина Альбина Гаврильевнаҕа интернат-оскуолаҕа биирэ үөрэммит табаарыстара;

– Анисимова Ксения Дмитриевна өлбүтүнэн кэргэнигэр Гаврил Николаевичка, оҕолоругар, сиэннэригэр ОДьКХ ГУП коллектива;

– Чурапчы нэһилиэгин олохтооҕо Анисимова Ксения Дмитриевна өлбүтүнэн кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр, кыыһыгар, күтүөтүгэр, биирэ үлэлиир коллегаларыгар Альбина Гаврильевна, Федор Михайлович Старостиннарга улуустааҕы үөрэх управлениета;

– Тапталлаах ийэлэрэ эбээлэрэ Анисимова Ксения Дмитриевна үһүн ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан табаарыстарыгар, кыыһыгар Альбина Гаврильевнаҕа, күтүөтүгэр Федор Михайловичка, сиэннэригэр биирэ үлэлиир табаарыстара Л.А.Перминова, В.А.Собакина, Н.В.Слепцов, П.П.Неустроев, Н.Н.Оконешников, С.С.Макарова, Л.М.Федотова, М.С.Филиппова, А.П.Григорьева;

– Тапталлаах ийэтэ, эбээлэрэ Анисимова Ксения Дмитриевна өлбүтүнэн ыалларыгар Гаврил Гаврильевичка, кини оҕолоругар Сахаҕа, Айсеҥҥа чугас ыаллара Ноговицыннар, Гуляевтар, Соловьевтар, Синдеевтэр, Слепцовтар;

– Убаастыыр эдьиийдэрэ Анисимова Ксения Дмитриевна өлбүтүнэн кэргэнигэр Гаврил Николаевичка, оҕолоругар Дмитрийга, Николайга, Гаврилга, Альбинаҕа, кинилэр дьиэ кэргэттэригэр Павлов Д.Х., Кривошапкина Т.Х. дьиэ кэргэттэрэ;

– Тапталлаах ийэтэ Анисимова Ксения Дмитриевна өлбүтүнэн Решетников Гаврил Гаврильевичка 1985 с. Чурапчы орто оскуолатын биирэ бүтэрбит табаарыстара.

Кытанах нэһилиэгин бочуоттаах олохтооҕо, норуот хаһаайыстыбатын Бүтүн Сойуустааҕы быыставкатын хас да төгүллээх кыттыылааҕа, оройуон, совхоз чемпион-суоппара

ПОТАПОВ Николай Афанасьевич

үһүн ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн чугас дьонугар, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Чурапчытааҕы тыа хаһаайыстыбатын управлениета.

Ньурба улууһун Киров учаастагын олохтооҕо, үлэ, тыыл ветерана, Ньурба улууһун бочуоттаах гражданина

НИКОЛАЕВА Мария Ивановна

өлбүтүнэн кутурҕаммытын тиэрдэллэр:

– Тапталлаах ийэлэрэ, эбээлэрэ, сиэгэстэрэ, ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан кыыһыгар, күйүөттэригэр, сиэгэстэрыгар, эдьиийдэригэр, улуустааҕы гимназия учууталыгар Розалия Михайловна, күтүөтүгэр, бырааттарыгар, убайдарыгар, улуустааҕы культура управлениетын начальнигар Дмитрий Дмитриевич Поповтарга, кинилэр оҕолоругар убайдара, эдьиийдэрэ А.Д.Попов, балтылара, эдьиийдэрэ Н.П.Николаева дьиэ кэргэттэрэ;

– Тапталлаах ийэлэрэ, эбээлэрэ Николаева Мария Ивановна олохтон туораабытынан кыыһыгар Розалия Михайловнаҕа, күтүөтүгэр Дмитрий Дмитриевичка, кинилэр оҕолоругар Хатылыттан чугас ыаллара Т.В., С.Р. Поповтар, Т.Н., А.Е. Гороховтар, Ф.С. Догдонова.

Тапталлаах кэргэним, аҕабыт, эһээбит, бырааппыт, убайбыт, Одьулуун нэһилиэгин олохтооҕо

КАРДАШЕВСКАЙ Аммонодист Молотович

муус устар 15 күнүгэр ыарахан ыарыыттан олохтон соһумардык туораабытын курутуйан туран аймахтарыгар, табаарыстарыгар, билэр дьонугар иһитиннэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, күтүөтэ, сиэннэрэ, эдьиийдэрэ, балта.

Редактор - директор: А.А. ЗАХАРОВ.
Эппиэттиир секретарь, бырааП отдела – О.В. ЖИРКОВА.
Политика, экономика, спорт, тыа хаһаайыстыбатын отдела – А.М. СЛЕПЦОВ.
Үөрэх, доруобуйа харыстабылын отдела – А.М. АДАМОВА.
Ыччат, оҕо-аймах отдела – Н.Н. ГАВРИЛЬЕВА.
Верстальщик – Э.И. ХОМУС.
Корректор – В.Н. ПЕТРОВА.
Бэчээттээччи – Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.

Тэрийэн таһаараачылар: СР Правительствота, Чурапчы улууһун "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһук государственнай учреждение. Массовай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһууну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ СР регионнаай управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ – ПИ №19-0423.

Саҥа олох

Автор суруйар этиилэр санаа редакция позициятыгар маннык сөп түбэһэр буолбатах. Суруйка ыһыллар чахчылар кырдьыктаахтарыгар эппиэтинэһи автор тус бэйэтэ сүгэр.

ААДЫРЫСПЫТ: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Телефоннарбыт: редактор – 41-332, отделлар – 41-265, 41-358. E-mail: sanaoloh@mail.ru

Бэчээккэ сакаас: № 46 (9974). Тираж 2225. Хаһыат сыаната: 10 солк.

Хаһыат бэчээккэ бэриллэр графига: 16 ч 00 м. Бэчээккэ бэрилиннэ: 16 ч 00 м. "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһукка 15.04.2009 с. офсетка бэчээттэннэ.
Аадырыһа: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Индекса: 54907. Хаһыат нэдиэлэҕэ үстэ: оптуорунньукка, чэппиэргэ уонна субуоттаҕа тахсар.